

สัปดาห์ที่ 2 (ปรัชญา)

ความหมาย ความสำคัญและธรรมชาติของปรัชญา

ความหมายของปรัชญา

ปรัชญา เป็นศัพท์บัญญัติของพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ โดยทรงแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Philosophy”

Philosophy มาจากรากศัพท์ภาษาละติน 2 คำ คือ

Philo แปลว่า ความรัก

Sophia แปลว่า ความรู้ / ความปราดเปรื่อง

Philosophy = ความรักในความรู้หรือปัญญา (The Love of Wisdom)

ปรัชญา มาจากรากศัพท์ภาษาสันสกฤต 2 คำ คือ

ชญา = ความรู้

ปร = รอบ / ประเสริฐ

ปรัชญา = ความรู้รอบประเสริฐหรือความรู้รอบ

จากความหมายโดยศัพท์พอสรุปได้ว่า ปรัชญา หมายถึง

1. การใช้ปัญญาคิดหาเหตุผล
2. คิดแก้ปัญหาที่ยังติดใจสงสัย
3. การใช้ปัญญาหาคำตอบ

กล่าวได้ว่า ศาสตร์ทั้งหลายมีปัญหาที่มนุษย์ยังสงสัยและก็พยายามหาคำตอบในเรื่องที่สงสัยด้วยการใช้ปัญญาไตร่ตรองด้วยเหตุและผล

เป้าหมายสูงสุดในการเรียนปรัชญา

- ปรัชญาคือ การคิด การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาชีวิตด้วยเหตุผล

ความสำคัญของปรัชญา¹

อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์เมธีผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งของกรีกในสมัยโบราณได้กล่าวว่า “ความประหลาดใจนั่นเองที่เป็นเหตุทำให้มนุษย์ในสมัยก่อนได้นี้กตริกรองในเชิงปรัชญาเช่นเดียวกับมนุษย์ในปัจจุบัน เริ่มต้นจากปัญหาภัยธรรมชาติขยายกว้างออกไปทีละน้อย ๆ พร้อมกับพบเพิ่มความสงสัยมากขึ้น จากภัยธรรมชาติไปเป็นปัญหาพฤติกรรมมนุษย์ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น”

เฮร์มัน ลอตเซ (Herman Lotze) กล่าวว่า Philosophy เป็นวิชาที่ครอบคลุมไว้ซึ่งสรรพวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ฟิสิกส์ เป็นต้น

เอปิกูรัส (Epicurus) ได้กล่าวว่า “เมื่อยังหนุ่มอยู่ขออย่าได้ละเลยในการศึกษาปรัชญาเลย และเมื่ออยู่ในวัยชราก็ขออย่าได้ท้อแท้เบื่อหน่ายในการศึกษาปรัชญาเช่นกัน... เพราะว่า พวกเขาจะไม่มีควมวิตกใด ๆ เกี่ยวกับอนาคตเลย”

แนวคิดของปรัชญามี 2 ทางคือ

1. ปรัชญาสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
2. ปรัชญาสัมพันธ์กับชีวิต

ทำไมจึงเรียนปรัชญา

- อยากรู้ อยากเห็น เป็นแรงบันดาลใจ
- ต้องการเข้าใจโลกและธรรมชาติ
- อยากศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตคืออะไรและเราควรมีชีวิตอย่างไร
- อยากฝึกใช้ปัญญาหาคำตอบในเรื่องที่สงสัย
- อยากแสวงหาความรู้

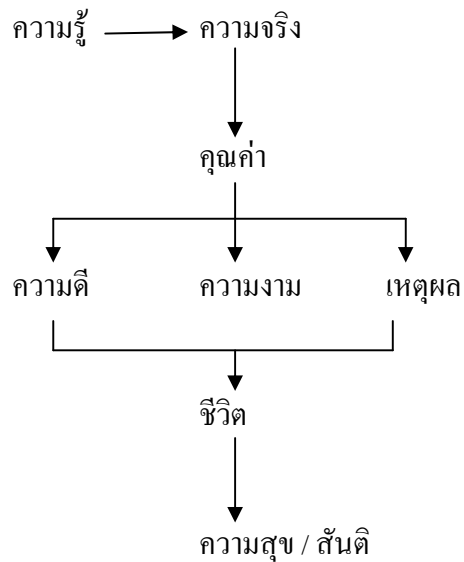
นักปรัชญาคือ นักผจญภัยทางความคิดและจิตใจ

¹ จันงค์ ทองประเสริฐ. ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ. (ราชบัณฑิต) มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

คุณค่าทางปัญญา

1. แสวงหาความรู้ (ญาณวิทยา)
2. แสวงหาความจริง (อภิปรัชญา)
3. แสวงหาคคุณค่า (คุณวิทยา)
 - คุณค่าของความดี (จริยศาสตร์)
 - คุณค่าของความงาม (สุนทรียศาสตร์)
 - คุณค่าของเหตุผล (ตรรกศาสตร์)

สรุป

เครื่องมือของนักปราชญ์

1. ใช้เหตุผล
2. ศรัทธา
3. ช่างสังเกต
4. รู้จักคิด

บทบาทแนวคิดของปรัชญากับชีวิต

1. การใช้ปรัชญากับการแก้ปัญหาชีวิต
2. ใช้กระบวนการทางปัญญาการดำเนินชีวิต
3. ใช้กระบวนการทางปัญญาในการศึกษาหาความรู้
4. ความรู้ทางปรัชญาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ

วิธีการเรียนปรัชญาให้เข้าถึงความคิดทางปรัชญา

1. เริ่มต้นรัก / ชอบ (ฉันทะ)
2. ขยัน + อดทน (วิริยะ)+ ขันติ
3. คิดวิเคราะห์ (จิตตะ)
4. ประยุกต์นำไปใช้ (วิมังสา) ด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์

ปัญหาสัมมนา

1. ความรู้ลักษณะใดถือว่าเป็นเรื่องดี
2. ความรู้ที่ประเสริฐเป็นอย่างไร
3. มนุษย์มีปัญหาด้านใดบ้าง
4. การแก้ปัญหาวัยรุ่นไม่รักการเรียน
5. การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
6. การเข้าใจสภาพแวดล้อม
7. จุดมุ่งหมายของชีวิต
8. คุณค่าของความดี
9. คุณค่าของความงาม
10. คุณค่าของเหตุผล
11. การเรียนให้ความสุข

จงเติมคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. Philosophy =

Philo =

Sophia =

2. ปรัชญา =

ปร =

ชญ =

3. จุดแรกของปัญหาปรัชญาคืออะไร (ภัยธรรมชาติ / พฤติกรรมมนุษย์)

4. เป้าหมายสูงสุดของการเรียนปรัชญา (การใช้ปัญญา / การใช้ไสยศาสตร์)

5. อริสโตเติลเชื่อว่าอะไรเป็นสาเหตุให้มนุษย์สมัยโบราณต้องคิด (เทพเจ้า / ประหลาดใจ)

6. Herman Lotze เชื่อว่า สรรพศาสตร์หมายถึงวิชาอะไร (คณิต / ปรัชญา)

7. ทำไมนักศึกษาต้องเรียนปรัชญา

8. การเรียนปรัชญาขั้นสุดท้ายต้องการอะไร (ความรู้ / ความสุข)

9. เครื่องมือใดเข้าถึงปรัชญาได้ง่าย (ความคิด / เทคโนโลยี)

10. ชีวิตเกี่ยวข้องกับปรัชญาด้านใด (ความสุข / เป็นเครื่องมือของคนอื่น)

11. วิธีการเรียนปรัชญาให้เข้าใจเริ่มต้นจากเรื่องใด (วีรียะ / ถิ่นทะเล)